

scrisoare de început 01

Sfântul preot mărturisitor Dumitru Stăniloae:
„Frica de Dumnezeu și frica de lume”

editorial 03

Frică unde nu era frică,
de Virgiliu Gheorghe

stareți ai zilelor noastre 06

Din învățăturile Starețului Ghedeon Chelaru,
de Nectarie Munteanu

noi canonizări 12

Măsura nobleței sufletești este
jertfa adusă lui Hristos, Domnul

cuvânt de folos 17

„Mama Lui a zis celor ce slujeau:
Faceți orice vă va spune”^{Ioan 2:5}

poezie creștină 18

Fără El

școala părinților 20

Sezonul estival, sezon de festival?
de Psiholog Dr. Irina Petrea-Sullivan

știința de a iubi 25

Jordan B. Peterson:
Despre feminitatea autentică (II)

cauzele bolilor 30

De ce să fermentăm legumele? (II)

cu noi este Dumnezeu 34

„Dacă prioritizezi ce ai de făcut,
o să ai timp și pentru rugăciune” (II)

40 cuvântul duhovnicului

Părintele Mihail Milea
de la Catedrala „Sfântul Sava” din Buzău:
„Dacă Îl ai pe Dumnezeu, nu-ți
este frică de nimeni și de nimic!”

46 ogindiri ale Cuvântului

Aventurile lui Cipollino
sau duhul și litera

48 biblioteca noastră

„Evanghelia Maicii Domnului”, o carte
pentru inima obosită a lumii moderne

50 minuni

Minuni ale icoanei Maicii
Domnului „Potirul nesecat”

55 convertiri

„Îi mulțumesc în fiecare zi lui Dumnezeu
pentru toată schimbarea mea” (II)

60 școala astăzi

Mircea Platon despre
reformele din educație (I)

65 interviu

Yoga nu este o
simplă gimnastică

71 cuvinte vii

Ultimul Constantin,
de Sergiu Ciocârlan

75 al optulea veac

Despre „Cortina de fier” digitală și
viziunea tehnocratică asupra lumii

SFÂNTUL PREOT MĂRTURISITOR DUMITRU STĂNILOAE

„Frica de Dumnezeu și frica de lume”

Sporind, credința devine frică de Dumnezeu. Pe de o parte, nu credința se naște din frica de Dumnezeu, ci frica din credință. Căci ca să-ți fie frică de El, trebuie să crezi în El. Pe de altă parte, credința nu se poate dezvolta fără ca să treacă prin frică – sau, poate, ajutată chiar de la început de frică. Credința nu e nici la început pur teoretică, ci are, prin frica ce o însoțește, un caracter existențial. O credință ce n-a ajuns la frică sau nu e însoțită de la început de frică nu și-a câștigat o eficiență îndestulătoare pentru pornirea la fapte.

Frica de Dumnezeu este opusul fricii de lume. Ea are rostul să copleșească frica de lume. Frica de durerile și de strâmtorările lumii ne face să ne aruncăm cu toată nesocotința după plăcerile ei și după situațiile prospere care ne pot cruța de eventuale strâmtorări. Frica de lume ne leagă de lume, ne face să ascultăm de ea și să nu dăm ascultare chemării mai înalte a lui Dumnezeu, care ni se face prin credință. De aceea, forța de atracție a lumii, manifestată nu numai prin împătımirea de plăcerile lumii, ci și prin frica de lume, trebuie contracarată printr-o frică și mai mare: prin frica de Dumnezeu. Căci nefiind în stare de la început să simțim bucuriile de care ne va face parte Dumnezeu, deci neputând fi dezlipiți prin ele de lume, trebuie să fim dezlipiți de lume printr-un act de putere, de înspăimântare, printr-o frică mai mare, prin cea de Dumnezeu.

De aceea, scriitorii duhovnicești deosebesc două feluri de frică de Dumnezeu:

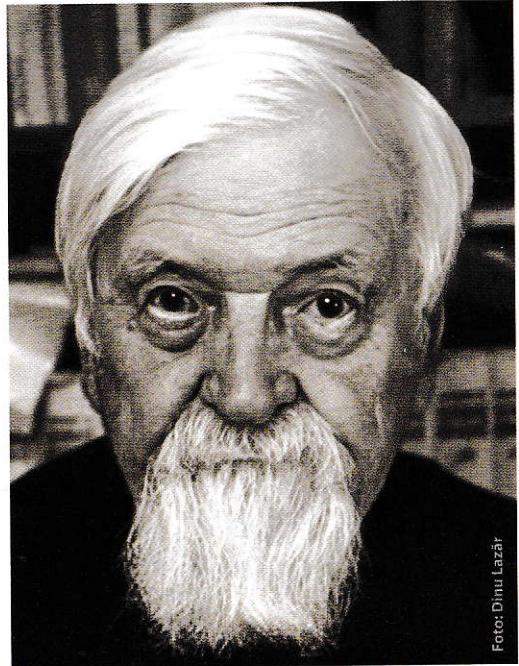

Foto: Dinu Lazăr

frica de robi, adică frica de pedeapsa Lui, și frica din iubire, adică frica de a nu ne lipsi de bunătatea Lui. Prima e a începătorilor, a doua – a celor progreseți.

Dar nici frica de Dumnezeu începătoare nu e numai slăbiciune, ci și o mare putere de a înfrunța frica de lume, care e numai slăbiciune și robie, total lipsită de libertate. Frica de lume o pătimim, ea ne stăpânește prin slăbirea voinței noastre. Frica de Dumnezeu e o forță care întărește voința noastră, care ne face factori activi, în loc de marionete pasive. Chiar și în ea e o putere de la Dumnezeu.

LIBRIS

We know

Putem găsi, într-o formă mai rezervată, trei adevăruri care coincid în fond cu învățătura creștină despre frică: întâi, că viața pământescă a omului este însoțită inevitabil de o frică; al doilea, că prin frica aceasta ființei umane i s-a dat un scut împotriva primejdiei de a fi înecată de lume; al treilea, că omul a pervertit această frică ce trebuia să-l păzească de lume și să-l lege de Dumnezeu, izvorul existenței autentice, concentrate în intimitatea spiritului, prefăcând-o într-o frică de-a nu fi lipsit cumva de lume, de existența în orizontul cenușiu al lumii, într-o frică de a fi dezlipit de lume, de a viețui ca o ființă spirituală.

„...FRICA CURATĂ CARE STĂRUIE”

Frica de păcat prin alipire la lume este, în fond, frica de Dumnezeu. Dacă prin credință ni se dăruiește un început de evidență a prezenței lui Dumnezeu, prin frică ni se sporește revelarea acestei evidențe, și acest spor îl simțim ca o forță atât de puternică, încât e în stare să înmoaie sau să rupă toate legăturile care ne înlănțuiesc de lume: împătımirea, frica, grija lumească. Dumnezeu, Care ne revelează puterea Sa în frică, ne face să ne temem de a cădea în brațele păcatului sau ale lumii, ne face să nu ne fie frică de a pierde prilejurile de fericire în lume. Frica de Dumnezeu copleșește frica de lume, aceea de a nu o pierde. Ea promovează, dimpotrivă, frica de-a nu pierde în lume, prin alipirea la ea; ea ne dă frica de lume în acest al doilea sens; ne dă frica de lume ca de un pericol pentru existența noastră adevărată și veșnică.

Așadar, în frica de Dumnezeu ni se descoperă conștiința unei autorități, constituită de o realitate superioară nouă, nu inferioară, cum e lumea, conștiința unei autorități pe care nu o putem nesocoti. Nu putem face orice, nu ne putem scufunda în lume, pentru că simțim opreliștea din partea unui for căruia avem să-i dăm socoteală.

De fapt, în frica de a păcătui, în frica de a cădea în brațele lumii, care e totuna cu frica de Dumnezeu, nu avem conștiința unei primejdii imediate, ci a unei primejdii viitoare, și anume a unui rău care ne va apăsa existența la infinit. De aici, conștiința că urmările căderii noastre nu se vor arăta în toată gravitatea lor decât de-abia după ce vom trece în planul vieții veșnice. De aceea, frica de Dumnezeu e o frică de judecata Lui, care va pecetlui pentru veci soarta noastră; e frica de judecata din urmă și de chinurile unei veșnice existențe neautentice, nedepline.

În acest sens, frica de Dumnezeu este nedezlipită de gândul la judecata din urmă. Asceza răsăriteană recomandă neîncetat să cugetăm la judecata din urmă, pentru ca să sporească în noi frica de Dumnezeu, prin care evităm păcatul. Precum credința, sporind prin virtuțile ce răsar din ea, încearcă anumite transformări, așa și frica persistă și ea pe treptele mai înalte ale vieții duhovnicești, dar se înnobilează. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „Frica este de două feluri: una curată, iar alta necurată. Astfel, frica ce se naște din așteptarea pedepsei pentru greșeli, având drept pricină a nașterii ei păcatul, întrucât nu e curată, nu va rămâne totdeauna, ci va dispărea împreună cu păcatul. Dar frica curată care stăruie întruna, chiar fără amintirea păcatelor, nu va înceta niciodată, fiindcă este ființială. Ea ține oarecum de raportul lui Dumnezeu cu făptura, ca Unul ce-Și face vădită slava Sa care e mai presus de toată împărăția și puterea”. ■

*Din Pr. Dumitru Stăniloae,
„Ascetica și mistica Bisericii
Ortodoxe” (EIBMBOR, 2002)*

FRICĂ UNDE NU ERA FRICĂ

Nu știi câți dintre noi realizează că marea parte a actelor vieții noastre sunt dictate de frică, mai mult decât în trecut și poate mai mult decât în întreaga istorie a umanității. Și nu este greu de constatat acest lucru – este de ajuns să cauți pe *Google Analytics* care sunt cuvintele ce apar cel mai mult în căutărilor oamenilor, cel puțin în zona de sănătate. Astfel, cel mai frecvent cuvânt nu este altul decât „anxietatea”. Asta înseamnă că oamenii sunt marcați într-o măsură tot mai mare de neliniște, îngrijorare sau, chiar mai mult, de o frică persistentă, fără un motiv concret. Paradoxal, nu? Într-o societate în care știința și tehnologia au rezolvat cea mai mare parte a problemelor oamenilor, de la cele ale confortului până la cele legate de sănătate, când avem case solide și călătorim unde nici nu au visat bunicii noștri, oamenii suferă de frică.

Dar mai uluitor este faptul că această frică nu-i întoarce pe oameni cu fața către Dumnezeu; nu-i întărește în credință. Oare Dumnezeu nu ar putea să ne izbăvească de tot răul, nu ar putea să ne păzească de orice amenințare? Dacă ne este frică, de ce nu-l căutăm pe El? Se pare că frica omului modern are ceva mai special. Cu cât deține mai multe, cu cât este mai dependent de confort și plăceri, cu cât viața îi este mai facilă, cu atât se instaurează în sufletul omului un nou stăpân – frica de a nu le pierde pe toate.

Și pentru că stăpânitorii lumii se însinuează mediatic în conștiința mulțimii ca unii care administrează traiul nostru bun, ei trebuie ascultați. De aceea s-au și vaccinat atâția oameni, nu numai din frica de moarte

COVID, ci pentru că așa au zis stăpânii. Astfel se explică de ce, în pofida scăderii nivelului de trai, a dezastrului economic care se profilează, a libertăților care se împruținează, lumea nu mai reacționează ca în trecut. Este paralizată de frică – frica de a nu pierde ceva, frica de a nu asculta, dar nu de Dumnezeu, ci de cei care conduc vremelnice lumea. Acest lucru explică de ce mulți dintre oamenii din Biserică nu au mers să voteze la referendumul pentru familie. Le-a fost frică, după cum li s-a inculcat mediativ, că, votând pentru familie, vor vota pentru Dragnea care, în mentalul colectiv, era asociat cu ieșirea dintr-o Europă a bunăstării. Dar și la votul recent pentru președinție, cei mai mulți votanți ai lui Nicușor Dan au votat cu aceeași frică că vor pierde aceeași apartenență la Europa belșugului și a civilizației.

BICIUL PSIHOLAGIC AL PĂPUȘARILOR ZILEI

Dacă însă căutăm mai la adânc, vom constata că fricile respective nu au avut consecințe bune pentru oameni. Vaccinul anti-COVID a adus, din păcate, mulți morți, poate mai mulți decât COVID-ul însuși. Dragnea a intrat în pușcărie, așa că nu i-ar fi putut folosi lui personal votul mărturisitor pentru familia creștină, iar acum, după ce s-a votat pentru stabilitate și locuri de muncă, află în fiecare săptămână despre oameni care protestează, pentru că sunt batjocoriți și munca lor de-o viață nu mai contează. Trebuie să plătească pentru hoția guvernanților cu locul de muncă, eventual cu locuința pentru neplata ratelor la bancă, și chiar cu părăsirea țării, căci vor fi nevoiți să emigreze pentru a putea supraviețui.

Așadar, fricile cu care este condusă mediativ mulțimea nu sunt decât biciul psihologic folosit de păpușarii zilei, ca să îndrepte lumea în direcția în care doresc. Această frică însă are un specific. Dincolo de faptul că se adresează mai ales părții trupesti a omului, ținând mai

mult de amenințările biologice și psihologice, ea atrage oamenii și îi ține captivi unei logici lumești pe care Sfântul Paisie Aghioritul o numește duhul lumii. Acesta este numitorul comun pentru tot ce ține de lumea aceasta, unde omului i se sugerează că se află, de fapt, un soi de paradis terestru, singura lume existentă. Pentru prima oară în istorie, dincolo de credințele cultivate prin *Discovery* și cultura de consum, omului modern i se inculcă ideea că totul se sfârșește aici.

Chiar dacă merg la biserică, unii cred, paradoxal, că viața de dincolo este doar o amăgire, bună și asta pentru a ne mai ușura poverile psihologice, dar doar pentru atât. Acum câțiva ani un bun prieten, preot într-un spital, mi-a spus că a întâlnit oameni, bătrâni chiar, care, deși se spovedeau și vroiau să se împărtășească, pentru că „așa au pomenit”, totuși nu credeau că există viață veșnică. Pare absurd, nu? Dar s-ar putea ca, la un examen de conștiință mai profund, să realizăm că, de fapt, pentru mulți oameni credința se oprește undeva la hotarul unor convingeri mai profunde privind viața veșnică sau adevărul cuvintelor cuprinse în Sfânta Scriptură. „Credem, credem”, am auzit nu o dată, „dar nici chiar așa!” „Astea le credeau oamenii mai demult când erau proști și nu știau că se poate ajunge pe lună, când nu aveau atâtea explicații științifice, dar noi astăzi nu mai putem crede la fel.” Seamănă